



**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2018C171**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN AARSCHOT – VEERLESTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN, G. VERBEELEN,
E. DIRIX, A. SYS, E. AUDENAERT,
& K. BOUCKAERT

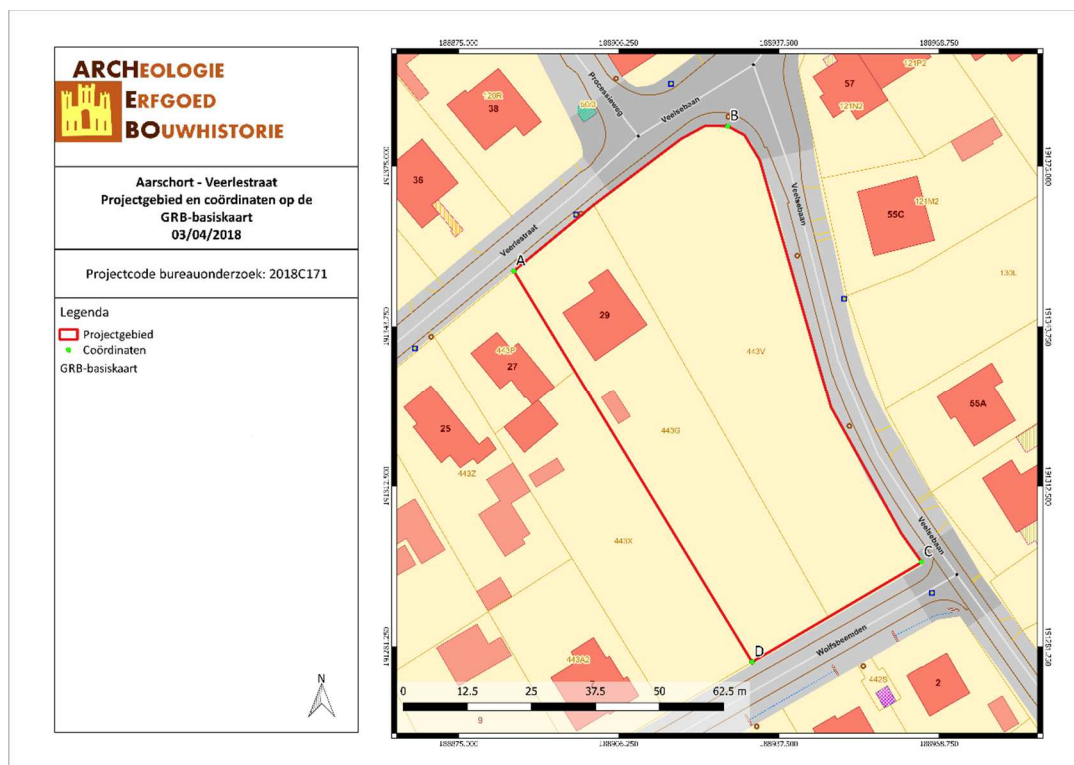
APRIL 2018

PROJECTCODE BUREAUONDERZOEK 2018C171

1. ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|-------------------------------|---|------------|---|------------|--|---|------------|---|---|------------|--|---|------------|---|---|------------|--|---|------------|---|---|------------|--|---|------------|
| Onderzoek: | Programma van maatregelen. Aarschot – Veerlestraat | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Naam & adres initiatiefnemer: | Familie Vereycken, Sempels en Deboel p/a Notarissen Geerinckx en Callewaert T. de Beckerstraat 42 3200 Aarschot | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Opdrachtnemer: | ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenen | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Projectleiding: | Jan Claesen | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Erkend archeoloog: | OE/ERK/Archeoloog/2015/00014 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Locatie: | Provincie Vlaams-Brabant, Aarschot, Veerlestraat | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Coördinaten : | <table border="0"> <tr> <td>A</td> <td>X</td> <td>188885.792</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>191354.598</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>X</td> <td>188927.523</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>191382.804</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>X</td> <td>188965.359</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>191297.730</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>X</td> <td>188932.281</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>191278.275</td> </tr> </table> | A | X | 188885.792 | | Y | 191354.598 | B | X | 188927.523 | | Y | 191382.804 | C | X | 188965.359 | | Y | 191297.730 | D | X | 188932.281 | | Y | 191278.275 |
| A | X | 188885.792 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | Y | 191354.598 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| B | X | 188927.523 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | Y | 191382.804 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| C | X | 188965.359 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | Y | 191297.730 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| D | X | 188932.281 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | Y | 191278.275 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| Kadastrale percelen: | Aarschot, afdeling 3, sectie A, perceelnummers 443G en 443V. | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |



Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2018).

2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek (projectcode 2018C171). De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd. Tot op heden werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd.

Naar aanleiding van een aanvraag voor een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor de verkaveling van een terrein langs de Veerlestraat en de Veelsebaan in Wolfsdonk, Aarschot.

Het toekomstplan toont dat het terrein onderverdeeld wordt in 8 loten. Lot 8 is een deel dat gratis grondafstand aanduidt. Op lot 7 is reeds een bestaande ééngezinswoning aanwezig. Lot 1 tot en met 6 worden voorzien voor nieuwe bouwgronden met bouwzones. Centraal op het projectgebied staan enkele constructies die gesloopt zullen worden.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. Ook in de nabije omgeving zijn heel weinig vondstmeldingen aangeduid. Binnen een straal van 1 km rond het projectgebied vermeldt de CAI enkel de laatmiddeleeuwse Sint-Antoniuskapel van Wolfsdonk.

Het projectgebied zelf blijft gedurende zijn geschiedenis (voor zover cartografisch materiaal kon weergeven) grotendeels onbebouwd. De huidige bebouwing dateert van tussen 1969-1981. Het stratenpatroon is voor een deel reeds aanwezig sinds de opmaak van de Ferrariskaarten. Het gaat hier voornamelijk over de huidige Veerlestraat en de Veelsebaan. Vanaf de opmaak van de wandkaarten van het hertogdom Aarschot is er ook een voetweg net ten zuiden (of deels op) het projectgebied getekend. Het kan niet met zekerheid aangetoond worden dat deze voetweg over het plangebied liep. Een fout in het georefereren kan ervoor zorgen dat het projectgebied niet exact te lokaliseren is op deze historische kaarten. Deze weg is niet meer aangeduid vanaf de topografische kaart uit 1939.

In de nabijheid van het terrein stromen verschillende waterlopen. Het projectgebied lijkt volgens historische kaarten weinig verstoring gekend te hebben. Op basis van deze gegevens kunnen eventueel archeologische sporen aanwezig zijn binnen het plangebied. De kans op steentijdvondsten lijkt eerder klein, maar kan nooit volledig uitgesloten worden.

Omwille van de begroeiing is een veldkartering niet zinvol.

Het uitvoeren van een landschappelijk booronderzoek zal niet bijdragen tot een uitgesproken kennisvermeerdering van de opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap van het onderzoeksproject. Bodemprofielen kunnen het best bekeken worden in een proefsleuvenonderzoek.

De verwachting naar steentijdsites is eerder laag, maar deze zijn nooit geheel uit te sluiten. De uitvoering van een verkennend archeologisch booronderzoek is weinig zinvol.

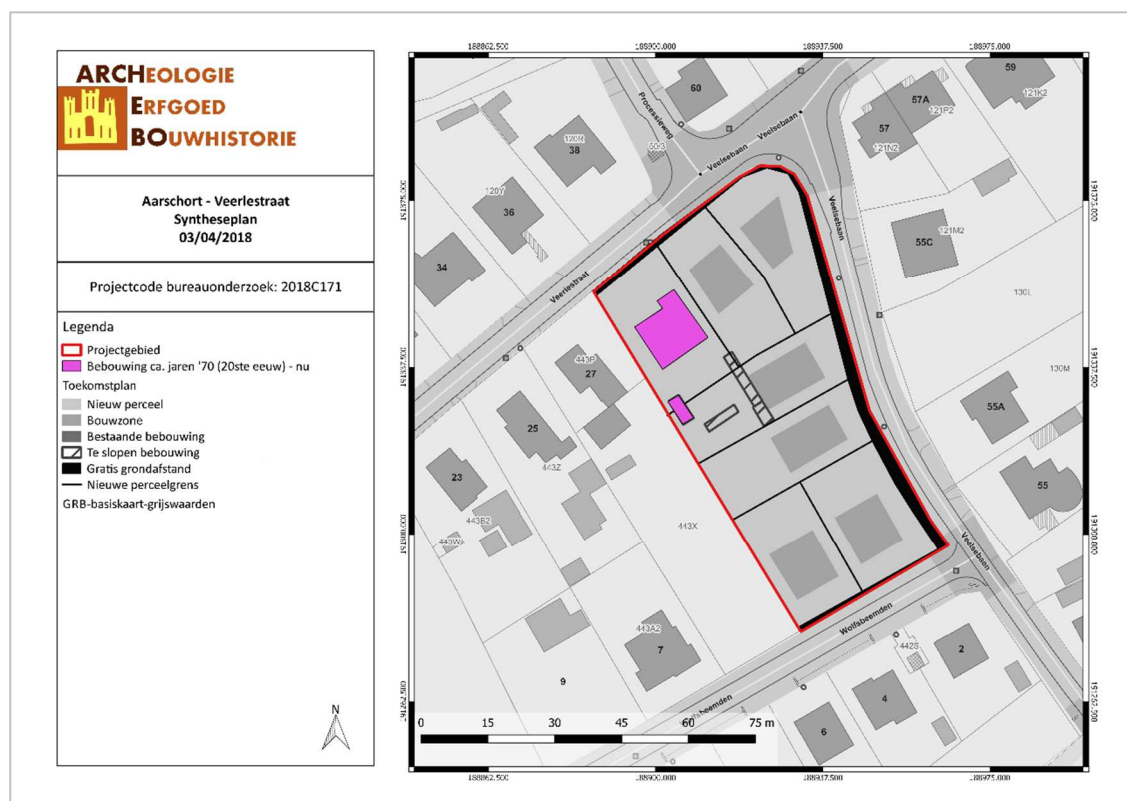
De mogelijke aanwezigheid van archeologische sporen en archeologische vondsten op het terrein is niet van die aard dat geofysisch onderzoek de aan- of afwezigheid van een waardevolle archeologische site kan bevestigen of uitsluiten.

Er dient een **proefsleuvenonderzoek** plaats te vinden. Het projectgebied kan immers waardevolle archeologische resten bevatten. Indien er tijdens het proefsleuvenonderzoek archeologische waardevolle sporen worden aangetroffen, kan dit onderzoek gevolgd worden door een eventuele opgraving.

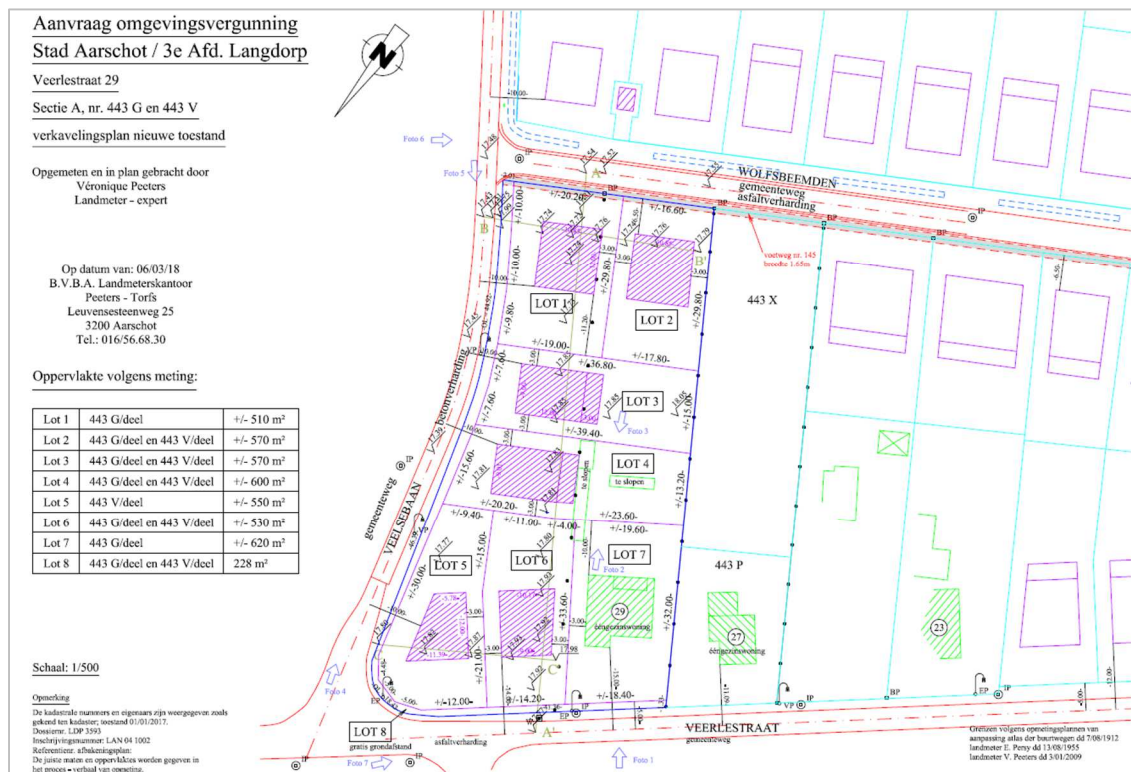
Metaaldetectie dient eveneens uitgevoerd te worden. Elk aangelegd vlak, alsook de storthopen dienen met een metaaldetector op signalen gecontroleerd te worden.

Aanleiding van het vooronderzoek

Naar aanleiding van een aanvraag voor een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een terrein gelegen langs de Veerlestraat en Veelsebaan in Wolfsdonk, Aarschot. Het toekomstplan toont dat het terrein onderverdeeld wordt in 8 loten. Lot 8 is een deel dat gratis grondafstand aanduidt. Op lot 7 is reeds een bestaande ééngezinswoning aanwezig. Lot 1 tot en met 6 worden voorzien voor nieuwe bouwgronden met bouwzones. Centraal op het projectgebied staan enkele constructies die gesloopt zullen worden. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt 4.036 m².



Figuur 2: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018).



Figuur 3: Toekomstplan (B.V.B.A. Landmeterskantoor Peeters - Torfs, 2018).

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van de meest nuttige en beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens. Het onderzoek toonde aan dat het plangebied waardevolle archeologische resten zou kunnen bevatten.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. Ook in de nabije omgeving zijn heel weinig vondstmeldingen aangeduid. Binnen een straal van 1 km rond het projectgebied vermeldt de CAI enkel de laat-middeleeuwse Sint-Antoniuskapel van Wolfsdonk.

| CAI-Locatie | Beschrijving | Datering |
|-------------|--------------------|-------------------|
| 166120 | Sint-Antoniuskapel | Late Middeleeuwen |

Aan de hand van historische informatie en kaartmateriaal kon achterhaald worden dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig was sinds de tweede helft van de 20^{ste} eeuw. Het betreft hier de ééngezinswoning die vandaag nog steeds aanwezig is. Het toekomstplan toont nog enkele andere structuren die gesloopt moeten worden. Het is onduidelijk van wanneer deze constructies dateren. Mogelijk was er reeds vroeger bebouwing aanwezig, maar dit kon niet aangetoond worden aan de hand van historische kaarten.

Het stratenpatroon is voor een deel reeds aanwezig sinds de opmaak van de Ferrariskaarten. Het gaat hier voornamelijk over de huidige Veerlestraat en de Veelsebaan. Vanaf de opmaak van de wandkaarten van het hertogdom Aarschot is er ook een voetweg net ten zuiden (of deels op) het projectgebied getekend. Het kan niet met zekerheid aangetoond worden dat deze voetweg over het plangebied liep. Een fout in het georefereren kan ervoor zorgen dat het projectgebied niet exact te lokaliseren is op deze historische kaarten. Deze weg is niet meer aangeduid vanaf de topografische kaart uit 1939.

Op de oudste kaarten is het projectgebied aangeduid als akker- of weiland. Recentere kaarten zullen het terrein aanduiden als bosgebied. De huidige situatie dateert van 1989.

Randvoorwaarden

Archeologisch bodemonderzoek kan pas uitgevoerd worden na de sloop van de bestaande gebouwen en de kapping van de aanwezige bomen.

Het slopen van constructies mag enkel gebeuren tot op het maaiveld. Als er kelders of fundamenteën verwijderd of uitgegraven moeten worden, moet dit onder begeleiding van een erkende archeoloog.

Het terrein is voor een deel bebost. Na het verkrijgen van een kapvergunning mogen de bomen maar gerooid worden tot op het maaiveld. Stronken mogen pas verwijderd worden als alle archeologische onderzoeken zijn uitgevoerd of in functie ervan. Het verwijderen van de stronken kan leiden tot een verstoring aan het archeologisch archief, wat vermeden moet worden.

Het handelt hier dan ook om een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek.

Vraagstelling & onderzoeksdoelen

Doelstelling van een vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van **proefsleuven** is nagaan of archeologische niveaus aanwezig zijn in het onderzoeksgebied, op welke diepte deze aanwezig zijn en het potentieel op kennisvermeerdering bepalen. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van de versturende impact van de geplande werken op het onderzoeksgebied.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- In hoeverre is de bodemopbouw bewaard?
- Zijn er nog archeologisch relevante niveaus aanwezig?
- Vanaf wanneer kwam het terrein in gebruik? Welke sporen zijn hiervan terug te vinden en op welke diepte? Hoeveel archeologische niveaus zijn er aanwezig? En hoe onderscheiden ze zich?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de aard, omvang, datering en bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische resten?
- Kunnen er structuren aangeduid worden? Wat is hun onderlinge samenhang?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Hoe kaderen de resultaten van dit onderzoek binnen onze kennis van de ontwikkeling van Lubbeek?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Het onderzoek is succesvol indien aan al deze vragen een gepast antwoord kan gegeven worden.

Onderzoeksstrategie, onderzoeksmethode & technieken

a) *Onderzoeksmethode*

Er wordt een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem voorgesteld dat bestaat uit volgende onderzoeksmethodes:

- Proefsleuvenonderzoek

Er wordt geopteerd voor een proefsleuvenonderzoek om voor een volledige evaluering van het projectgebied te zorgen.

- Is het **MOGELIJK** deze methode toe te passen op het terrein? Ja.
- Is het **NUTTIG** deze methode toe te passen op het terrein? Ja, een proefsleuvenonderzoek is het middel bij uitstek om het bestaan van een mogelijke archeologische spensite aan te tonen.
- Is het overdreven **SCHADELIJK** voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein? Neen.
- Is het **NOODZAKELIJK** deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)? Ja.

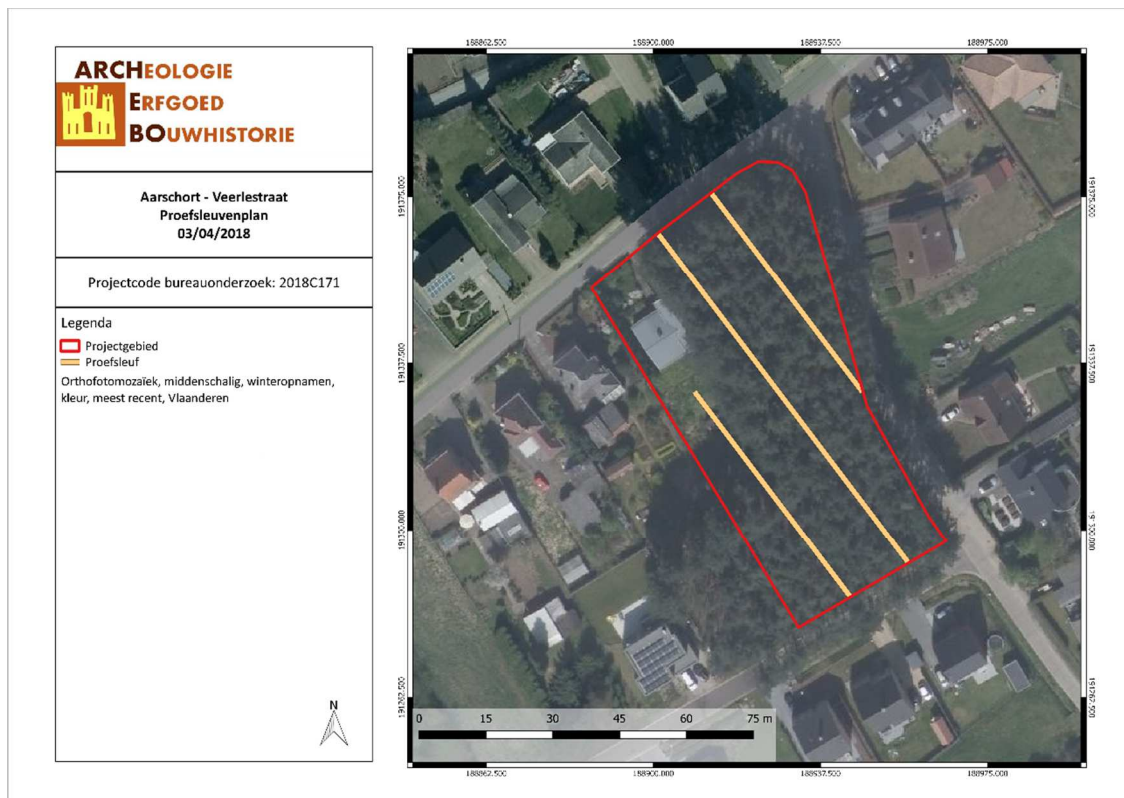
b) *Onderzoekstechnieken*

Er dient een **proefsleuvenonderzoek** plaats te vinden. Er wordt geopteerd voor drie proefsleuven. Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Om een dekingspercentage te bereik van ongeveer 10% wordt aangeraden te werken met proefsleuven van 2 meter breed met een maximale tussenafstand van 15 meter. Kijkvensters dienen steeds aangelegd te worden, ook als er geen sporen worden aangetroffen en dienen dan om de schijnbare afwezigheid van de sporen te verifiëren. De zijden van de kijkvensters meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. Met de kijkvensters of dwarssleuven kan een dekingspercentage van 12,5% bereikt worden, wat wenselijk is voor degelijke uitspraken over het geheel van het terrein. Indien hiervan wordt afgeweken, wordt dit eveneens beargumenteerd.

Afhankelijk van de resultaten van analyse tijdens het bodemonderzoek kan een deel van het terrein uitgesloten worden van dit verdere onderzoek, bijvoorbeeld indien bleek dat bepaalde zones waren verstoord door recente vergravingen.

De proefsleuven worden zo aangelegd dat ze zo lang mogelijk zijn. Tijdens het proefsleuvenonderzoek dient de nodige aandacht te gaan naar de bodemopbouw in het plangebied. Tevens dient het aangelegde vlak alsook de storthopen met een metaaldetector op signalen gecontroleerd te worden. De proefsleuven worden zo ingeplant dat ze: verspreid over het projectgebied liggen en een hoek vormen met de straatzijde. De proefsleuven stoppen aan de toekomstige grenzen van lot 1.



Figuur 4: Voorgestelde inplanting proefsleuven (ARCHEBO bvba, 2018)

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ. Om te bepalen of het onderzoeksdoel is bereikt, gebruikt de erkende archeoloog de volgende criteria:

1. Oppervlaktecriterium

Aangezien het principe van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek gebaseerd is op een statistische manier van werken is het van belang dat een voldoende ruime dekking wordt verkregen. Bovendien is het van belang dat de spreiding van de sleuven over het hele terrein gewaarborgd wordt zodat uitspraken kunnen worden gedaan over het hele terrein.

2. Inhoudelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden voldoende onderzoeken zodat uitspraken kunnen worden gedaan over onder meer datering, interpretatie en onderlinge samenhang van sporen.

3. Ruimtelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden zodanig onderzoeken dat hij een uitspraak kan doen over de ruimtelijke spreiding van één of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk die voor aanvang van het onderzoek reeds voorzien zijn.

3. FIGURENLIJST

| | |
|--|---|
| Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2018). | 2 |
| Figuur 2: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018). | 4 |
| Figuur 3: Toekomstplan (B.V.B.A. Landmeterskantoor Peeters - Torfs, 2018). | 5 |
| Figuur 4: Voorgestelde inplanting proefsleuven (ARCHEBO bvba, 2018) | 8 |